

УДК 338.4:005.35:658.014.1(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/4-106-7>**Коломієць О. Л.**

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2352-762X>**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ**

Стаття досліджує тенденції імплементації корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) агропромисловими підприємствами України у відповідь на сучасні виклики. Використана методологія охоплює статистичний аналіз офіційних галузевих даних та звітів про сталий розвиток провідних компаній. Результати дослідження засвідчили, що на тлі геополітичної нестабільності та війни, низка українських агрохолдингів, зокрема, Kernel, МХП та Астарта-Київ, активно інтегрують принципи КСВ у свої бізнес-моделі, оприлюднюють нефінансову звітність, дотримуються стандартів етики та є учасниками Глобального договору ООН. Водночас, близько 60% інших провідних агрокомпаній потребують посилення фокусу на сталому розвитку та покращенні звітності. На основі проведеного дослідження визначено пріоритетні напрями КСВ в агросекторі: турбота про довкілля, громади, співробітників, а також допомога ЗСУ та постраждалим. Результати дослідження є основою для розроблення стратегій вдосконалення корпоративного управління.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, агропромислові підприємства, агрохолдинги, нефінансова звітність, цілі сталого розвитку.

Постановка проблеми. Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) в агропромисловому секторі (АПС) України стала стратегічним імперативом сталого розвитку. З огляду на глобальні виклики, такі як зміна клімату, продовольча безпека та соціальна нерівність, українські агрохолдинги та фермерські господарства все частіше інтегрують принципи КСВ у свої бізнес-моделі, фокусуючись на екологічній відповідальності, соціальному розвитку громад, економічній стійкості та етичній практиці ведення бізнесу. Враховуючи значущість агросектора для національної економіки, продовольчої безпеки країни та глобальної продовольчої безпеки, практика впровадження КСВ набуває особливої актуальності в умовах повномасштабного військового вторгнення.

Таким чином, КСВ стає комплексною бізнес-моделлю, перетворюється з етичного зобов'язання на стратегічну необхідність для бізнесу, що прагне процвітати в умовах сучасних безпрецедентних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематика КСВ агропромислового комплексу стала об'єктом дослідження багатьох вітчизняних науковців, зокрема: Буряка Р. та Оваденко В. [1], Гарбара Ж. [2], Грицаєнко М., Дідух С. [3], Замули І., Іщенко А. [4], Зінчука Т., Колодійчука В., Кирилова Ю. [5], Левківського Є., Лункіної Т. [6], Поленкової М. [7], Чорної О., Сбітневої К. [8], Шпикуляка О., та ін.

До прикладу, Лункіна Т.І. [6] дослідила, що КСВ стає не лише інструментом соціальної відповідальності, а й механізмом економічної ефективності, що забезпечує баланс між екологічними, соціальними і економічними цілями компаній. У своїх працях Буряк Р. [1] та Гарбар Ж. [2] визначили різноманітність форм і напрямів соціальної відповідальності в агропромисловому секторі, включно з підтримкою місцевих громад, екологічною відповідальністю та впровадженням етичних бізнес-практик. Поленкова М. [7] розглянула КСВ як комплексну бізнес-модель та визначила проблеми впровадження КСВ в аграрному секторі з урахуванням соціально-економічної специфіки регіонів. А вчені Чорна О. та Сбітнева К. [8] обґрунтували особливості і значення КСВ вітчизняних агрохолдингів для суспільства в умовах війни.

Однак у наукових працях прослідковується тенденція до дослідження загальних засад реалізації КСВ-практик за видами та формами, без визначення глибини імплементації КСВ у діяльність агрокомпаній та не акцентуючи на реалізації ними Цілей сталого розвитку, що вказує на доцільність подальшого дослідження цієї проблематики в межах агропромислових підприємств України.

Мета статті: дослідити та проаналізувати особливості та результати імплементації корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) агропромисловими підприємствами в умовах України, визначити рівень впровадження соціально-відповідальних практик серед українських агропромислових підприємств, виявити основні тенденції.

Виклад основного матеріалу. Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) аграрних компаній – це добровільний внесок компаній у розвиток суспільства, що виходить за рамки їхнього основного бізнесу. Вона охоплює екологічні, соціальні та економічні аспекти, які компанії враховують у своїй діяльності [2]. Аграрні підприємства, що інтегрують принципи соціальної відповідальності у свою щоденну діяльність, здатні підвищити рівень довіри з боку споживачів, сприяти сталому розвитку сільських громад, зберегти природні ресурси та підвищити власну конкурентоспроможність.

Імплементація КСВ в агропромисловому секторі України детермінується сукупністю чинників, зокрема: зростаючими вимогами суспільства щодо екологічних та етичних аспектів виробництва, посиленням нормативно-правових стандартів, а також глобальними тенденціями сталого розвитку.

Рушієм активного розвитку агросектору є агропромислові холдинги, які мають у користуванні істотну частину земельних угідь та забезпечують до 38 % загального виробництва та до 41 % експорту окремих сільськогосподарських культур [9].

Агропромисловий холдинг – це група пов'язаних компаній, яка об'єднує материнську компанію та її дочірні підприємства для управління земельними ресурсами й здійснення повного циклу виробництва: від вирощування сільськогосподарської продукції, її переробки, зберігання до реалізації готової продукції на ринку [5]. Високий рівень економічної ефективності агрохолдингів обумовлений значною мірою впровадженням вертикальної інтеграції в їх діяльність [3].

Агрохолдинги, які інтегрують принципи КСВ у свою стратегію, отримують можливість не лише відповідати викликам часу, але й виробляти позитивні зміни для себе, своїх співробітників, місцевих громад та довкілля, що стає ключовим фактором у забезпеченні сталості та конкурентоспроможності на ринку [8].

Дослідимо імплементацію КСВ-практик у діяльність провідних агрохолдингів України, які фактично репрезентують агропромислову сферу держави.

За результатами Ukrainian Business Award, ТОП-10 агрохолдингів України у 2025 р. включав [10]: Kernel, МХП, Нібулон, LNZ Group, Ukrlandfarming PLC, Астарта-Київ, Agroprosperis, Епіцентр Агро, Контінентал Фармерз Груп, Холдинг АгроВіста.

«Кернел», «Укрлендфармінг» та МХП займають лідируючі позиції в агропромисловому секторі України за кількістю оброблюваних земель. «Кернел» обробляє 510 тис. га землі, має 7 заводів та 18 тис. працівників. Компанія експортує культури Чорноморського регіону та співпрацює з 5 тис. виробниками. «Укрлендфармінг» входить до світової десятки земельних операторів, займається вирощуванням зернових та дистрибуцією агротехніки. У власності компанії 4 елеватори та 110 зернохосовищ загальною потужністю 3 млн. т. До ПАТ «Миронівський хлібопродукт» (МХП) входять 20 організацій, на яких працює 12 тис. осіб. Компанія спеціалізується на птахівництві та рослинництві. Акції «Кернел» та МХП котируються на Варшавській та Лондонській фондових біржах відповідно [11].

У контексті дослідження напрямів впровадження КСВ у діяльність агрохолдингів України, перш за все, проаналізуємо форми їх нефінансової звітності щодо корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку.

Трансформація корпоративної культури сучасних підприємств обумовлює необхідність нефінансової звітності як ключового інструменту для демонстрації прихильності принципам КСВ. Наявність нефінансової звітності підвищує привабливість підприємства для інвесторів та позитивно впливає на формування бренда, його репутацію [4]. В Україні впродовж останніх років активізувалася робота у сфері оприлюднення нефінансової

звітності оскільки цього вимагають взаємовідносини на міжнародних ринках та відповідність міжнародним стандартам [11].

Для аналізу нефінансової звітності провідних агрохолдингів використаємо інформацію з офіційних сайтів досліджуваних компаній та аналітичні дані галузевих веб-ресурсів. Узагальнена інформація наведена в табл. 1.

Дані табл. 1. дозволяють визначити як лідируючі позиції, так і суттєві прогалини в практиках прозорості та публічного звітування за стандартами сталого розвитку. Помітно, що практика нефінансової звітності агрохолдингів, що сплачують найбільше податків в Україні, суттєво відрізняється від компанії до компанії.

До лідерів впровадження КСВ-практик та оприлюднення результатів своєї діяльності належать агрохолдинги: Kernel, МХП та Астарта-Київ. Ці компанії системно розробляють та впроваджують стратегії сталого розвитку, які супроводжуються щорічними звітами про сталий розвиток упродовж 2021–2024 рр. Окрім того, вони дотримуються стандартів корпоративної етики та комплаєнсу і є учасниками Глобального договору ООН, що свідчить про високу ступінь інтеграції принципів ESG у бізнес-моделі цих агрохолдингів. Такий системний підхід забезпечує не лише внутрішнє впорядкування соціально-відповідальних процедур, але й підвищує довіру та репутацію серед інвесторів, партнерів і суспільства загалом.

Також щорічні КСВ-звіти готує та оприлюднює агрохолдинг Контінентал Фармерз Груп. Компанія детально звітує про виконані податкові та соціальні зобов'язання, а також обсяг соціальних інвестицій, спрямованих на розвиток місцевих громад за звітний період. Ці суми якнайкраще демонструють прозоре та відповідальне ставлення Контінентал Фармерз Груп до інвесторів, пайовиків та держави. Агрохолдинг єдиний з-поміж усіх розробив та постійно оновлює карту соціальної відповідальності, яка дозволяє переглянути онлайн соціальні інвестиції та податкові відрахування компанії в певній області, районі чи територіальній громаді.

На противагу лідерам, низка агрохолдингів, зокрема LNZ Group, Ukrlandfarming PLC, Agroprosperis, Епіцентр Агро та Холдинг АгроВіста, демонструють суттєві недоліки у представленні

Таблиця 1

**Нефінансова звітність та інші документи,
що регламентують імплементацію КСВ у діяльність агрохолдингів**

	Агрохолдинги	Стратегія (політика) сталого розвитку	Звіт про сталий розвиток / Нефінанс. звіт 2021	Звіт про сталий розвиток / Нефінанс. звіт 2022	Звіт про сталий розвиток / Нефінанс. звіт 2023	Звіт про сталий розвиток / Нефінанс. звіт 2024	Учасник Глобального договору ООН
1	Kernel	+	+	+	+	+	з 2020
2	МХП	+	+	+	+	+	з 2021
3	Нібулон	+	–	–	–	+	з 2013
4	LNZ Group	+	–	–	–	–	–
5	Ukrlandfarming PLC	+	–	–	–	–	–
6	Астарта-Київ	+	+	+	+	+	з 2008
7	Agroprosperis	–	–	–	–	–	–
8	Епіцентр Агро	–	–	–	–	–	–
9	Контінентал Фармерз Груп	–	+	+	+	+	–
10	Холдинг АгроВіста	–	–	–	–	–	–

Джерело: розроблено на основі [13–22]

документації щодо КСВ. Здебільшого, ці компанії не мають офіційно затверджених стратегій сталого розвитку, не представили нефінансової звітності за останні роки, а також не входять до Глобального договору ООН. Відсутність прозорих і системних звітів не лише ускладнює моніторинг реалізації КСВ, але й потенційно позбавляє ці компанії конкурентних переваг на ринку, зменшуючи їхню привабливість для соціально відповідальних інвесторів й партнерів. Такий підхід свідчить про низький рівень КСВ та показує реальний рівень зацікавленості компаній в реалізації практик у сфері сталого розвитку.

Таким чином, аналіз документації щодо КСВ свідчить про розшарованість агробізнесу України щодо підготовки та оприлюднення нефінансової звітності. Успішними прикладами є Kernel, МХП та Астарт-Київ, які демонструють комплексний підхід і високий рівень прозорості. Значну роль при цьому відіграє чинник котирування акції компаній на Варшавській та Лондонській фондових біржах, що вимагає від компаній відповідного рівня прозорості та відповідальності. Агрохолдинги-лідери із КСВ становлять 30% від загального обсягу провідних агрокомпаній.

Водночас інші компанії, загальна кількість яких коливається від 60 до 70%, потребують посилення стратегічного фокусу на сталому розвитку та покращенні звітності. Деякі компанії навіть не розміщують належну інформацію про КСВ-активності на сайті. Усвідомлення таких диспропорцій є важливим для орієнтації регуляторної політики, а також для формування корпоративних стандартів і механізмів підтримки сталого розвитку в агропромисловому секторі України.

Варто зазначити, що на аграрному ринку прослідковується недооцінення інструментів КСВ-звітності в формуванні бренду та створенні доданої вартості. КСВ досі розглядається крізь призму благодійності та соціальних програм для соціально незахищених верств населення.

Упровадження КСВ-практики у діяльності агропромислових підприємств України є невід'ємною складовою досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР), визначених Організацією Об'єднаних Націй.

ЦСР дають змогу конкретизувати КСВ-практики за певними напрямками, підвищити розуміння під час реалізації КСВ-заходів щодо їх глобального впливу. КСВ вимагає від підприємства не лише відповідати сучасним соціальним та екологічним вимогам, а й активно сприяти реалізації глобальних завдань, які виражені конкретними ЦСР. Тому імплементація КСВ у стратегії аграрних компаній є ефективним механізмом інтеграції бізнес-інтересів з глобальною відповідальністю, вираженою через ЦСР, що відкриває нові можливості для розвитку агросектора в умовах сталого розвитку.

Дослідження та аналіз КСВ-практик українських агрохолдингов на основі офіційних сайтів компаній та інформації, оприлюдненої агрохолдингами у періодичних виданнях, дозволив оцінити їхній внесок у сталий розвиток на національному рівні та визначити їхню відповідність міжнародним стандартам й сприянню в досягненні глобальних цілей.

Пріоритизація ЦСР агрохолдингами України представлена на рис. 1.

За результатами дослідження було виділено такі основні групи ЦСР, що реалізуються агрохолдингами: соціальні, економічні та екологічні.

1. Соціальні цілі (ЦСР 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 16) спрямовані на подолання бідності, голоду, забезпечення здоров'я, якісної освіти, гендерної рівності, зниження нерівностей, розвиток громад, посилення інституційної спроможності та досягнення миру. Найбільша залученість усіх досліджуваних агрохолдингов прослідковується щодо реалізації ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад» (10 з 10 компаній), ЦСР 16 «Мир, справедливість та сильні інститути» (10 з 10 компаній), а також ЦСР 3 «Міцне здоров'я і благополуччя» (9 компаній з 10), реалізуючи яку агрохолдинги підтримують та оснащують медичні заклади, ремонтують амбулаторії та дитячі фельдшерсько-акушерські пункти, підтримують здоров'я співробітників і місцевих мешканців, реалізують різноманітні гуманітарні програми, тощо.

Реалізація Цілі 11 завжди була пріоритетною для агропідприємств, які намагаються досягти лояльності з боку територіальних громад,

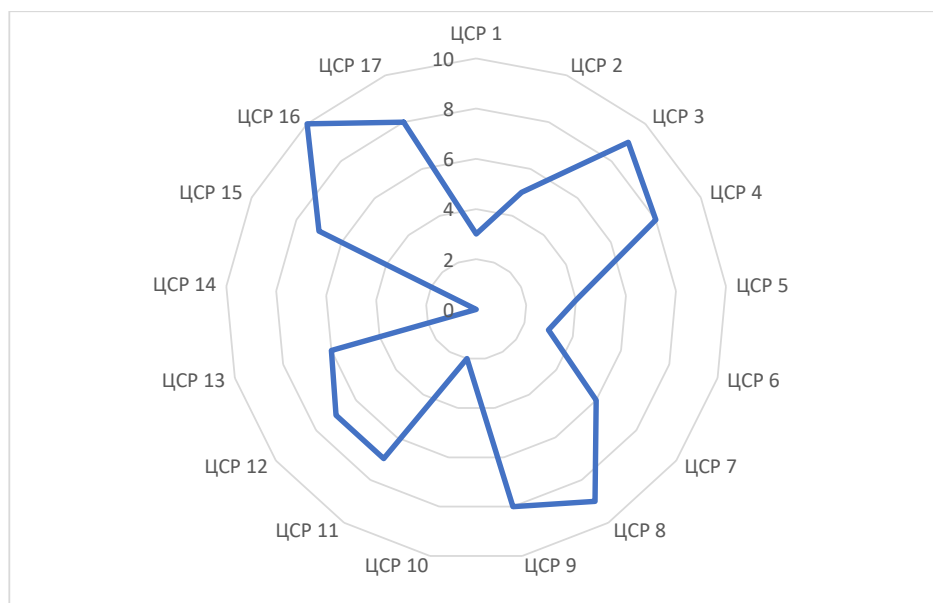

Рис. 1. Пріоритизація ЦСР агрохолдингами України

Джерело: власна розробка на основі [13–22]

сільськогосподарські угіддя яких використовують та звідки залучають працівників. Діяльність аграрних компаній з розвитку громад є досить різноманітною. Вона охоплює турботу та допомогу громадам, благодійні внески та цільову допомогу жителям сільських районів, підтримку неурядових організацій, розвиток/будівництво фізичної інфраструктури, допомогу навчальним закладам, підтримку добровільних програм тощо.

У контексті військового часу вектор КСВ агрохолдингів трансформувався, набувши нового стратегічного фокусу – активної реалізації Цілі 16 «Мир, справедливість та сильні інститути». Підприємства агропромислового сектору стали ключовими суб'єктами у процесах підтримки та відбудови регіонів, що постраждали внаслідок збройної агресії та окупації. Їхня діяльність зосереджена на наданні гуманітарної допомоги, відновленні сільськогосподарської інфраструктури, а також всебічній підтримці Збройних Сил України та ветеранів. Таким чином, період воєнного стану переформатував пріоритети КСВ, підкреслюючи її критичну роль у забезпеченні національної стійкості та соціального захисту [12].

Високу залученість агрокомпаній також можемо відзначити за ЦСР 4 «Якісна освіта» (8 з 10 компаній), відповідно до якої компанії реалізовували освітні ініціативи у школах, підтримували навчальні заклади у різні способи, інвестували в освіту, тощо. Дещо слабо реалізується агрохолдингами ЦСР 5 «Гендерна рівність» (4 з 10) і цілком незадовільно – ЦСР 10 «Скорочення нерівності» (2 з 10).

Соціальні цілі демонструють високий рівень реалізації такими лідерами, як Kernel, МХП, Астарта-Київ і Нібулон, які акцентують увагу на соціальних ініціативах у громадах та на власних підприємствах.

2. Екологічні цілі (ЦСР 6, 7, 12, 13, 14, 15) – орієнтовані на забезпечення сталого управління природними ресурсами, доступу до чистої енергії, відповідального споживання, боротьби зі зміною клімату, захисту морських та суходільних екосистем. Найбільш системно ці цілі впроваджують Kernel та Астарта-Київ, у той час як інші агрохолдинги демонструють фрагментарний підхід до екологічної складової.

Екологічна компонента КСВ являє собою усвідомлену і мотивовану участь бізнесу у різноманітних заходах, спрямованих на попередження та мінімізацію негативних впливів на довкілля, раціональне природокористування, економію сировинних і енергетичних ресурсів у процесі господарської діяльності, тощо [2].

Найбільша залученість усіх досліджуваних агрохолдингів прослідковується за Ціллю 12 «Відповідальне споживання та виробництво» та за Ціллю 15 «Захист та відновлення екосистем суші», які реалізують 7 з 10 досліджуваних компаній.

До прикладу, Kernel застосує регенеративні агротехнології, які сприяють покращенню агро-екологічних показників ґрунту та технологію мінімізації обробітку ґрунту – Strip-till, що поєднує обробіток ґрунту смугами з одночасним внесенням добрив. Також компанія розвиває власну фарм-менеджмент ІТ-систему – Digital Agribusiness, що об'єднує результати лабораторного аналізу ґрунту, геопросторового аналізу полів, метеорологічні дані, записи про операції з обробітку ґрунту та результати розвідки на місцях. Це формує науково обґрунтовану основу індивідуальної сільськогосподарської технології та точних прогнозів врожайності [13].

Реалізація ЦСР 15 у агрохолдингу Астарта проявляється у гуманному ставленні до тварин, турботі про їх здоров'я та добробут. Команда фахівців з напрямку тваринництва постійно та активно взаємодіє з провідними експертами в галузі із питань здоров'я та добробуту тварин, щоб узгодити свої підходи із науково обґрунтованою практикою [14].

Ціль 13 «Пом'якшення наслідків зміни клімату» реалізує 6 агрохолдингів з 10 досліджуваних. Ціль передбачає, перш за все, зменшення викидів парникових газів та декарбонізацію усіх виробничих сільськогосподарських процесів.

Компанія «Кернел» демонструє приклад економії замкненого циклу, використовуючи побічний продукт переробки – лущиння соняшника – для генерації «зеленої» електроенергії на власній теплоелектроцентралі. Це дозволяє забезпечувати виробництво бутильованої олії, мінімізуючи вплив на довкілля [13]. «Астарта» також активно працює над стратегією з декарбонізації, метою якої є встановлення коротко-, середньо- та довгострокових цілей зі скорочення викидів парникових газів та імплементація відповідних заходів у бізнес-модель компанії. Компанія проводить моніторинг викидів за категоріями Scope 1 (прямі викиди від стаціонарних та мобільних джерел, внесення добрив) та Scope 2 (непрямі викиди від закупленої електроенергії), а також інвентаризацію джерел непрямих викидів парникових газів Scope 3 [14].

Ціль 6 «Чиста вода та належні санітарні умови» та Ціль 7 «Доступна та чиста енергія» досить слабо реалізуються українськими агрохолдингами. А Ціль 14 «Збереження морських ресурсів» – не представлена жодною компанією зважаючи на непрофільність підприємств щодо її засад.

Загалом можемо констатувати, що імплементація екологічних ЦСР щодо охорони довкілля та раціонального природокористування чітко поєднується з економічною вигодою: агрохолдинги вкрай зацікавлені турбуватися про довкілля та ефективно використовувати природні ресурси, оскільки це фундаментальний ресурс їхньої подальшої діяльності. Виснаження та безгосподарне ставлення до ґрунтів, води, лісів, пасовищ – призведе до подальшої неможливості господарювання на них. Тому ощадливе, раціональне та відновлювальне ставлення до довкілля є базовою потребою для можливості подальшого розвитку та прибуткової діяльності аграрних підприємств.

3. Економічні цілі (ЦСР 8, 9, 11, 17) – охоплюють гідну працю, інновації, розвиток інфраструктури, а також партнерства задля досягнення цілей сталого розвитку. Лідери ринку відзначаються комплексним впровадженням цих напрямів, що підвищує їх конкурентоспроможність та вплив на регіональний розвиток.

Варто зазначити, що усі агрохолдинги реалізують Ціль 8 «Гідна праця та економічне зростання», яка вказує на турботу компанії про своїх працівників, створення належних умов праці, гідну оплату праці, яка стимулює підвищення продуктивності праці та формує корпоративні цінності всередині компанії. Також більшість агрохолдингів реалізують Ціль 17 «Партнерство заради сталого розвитку», яке охоплює співпрацю з органами місцевого самоврядування у різних проявах.

Проведене дослідження вказує на те, що провідні агрохолдинги України демонструють більш комплексний і збалансований підхід до реалізації Цілей сталого розвитку, інтегруючи соціальні,

економічні та екологічні аспекти у свою бізнес-стратегію. Лідери за кількістю реалізованих ЦСР – Астарта-Київ та Kernel – успішно впроваджують комплексний підхід до сталого розвитку, який охоплює економічні, соціальні й екологічні аспекти. МХП й Нібулон також демонструють високу залученість у реалізацію ЦСР, з акцентом на широке покриття соціальних цілей, енергоефективність, інновації та партнерство. Інші агрохолдинги, такі як LNZ Group, Ukrlandfarming PLC, Агропросперіс, Епіцентр Агро, Контінентал Фармерз Груп та Холдинг АгроВіста, проявляють фрагментарний підхід із меншою кількістю реалізованих ЦСР.

На основі проведеного дослідження ЦСР, які імplementовані у КСВ-діяльність агрохолдингів, можемо визначити основні напрями КСВ, які реалізуються у агросфері України:

1. Турбота про довкілля.
2. Турбота про громаду.
3. Турбота про співробітників.
4. Допомога під час війни.

Висновки з проведеного дослідження. Проведений аналіз досвіду імplementації КСВ в агро-

промисловому секторі України засвідчує, що великі агрохолдинги України активно інтегрують принципи КСВ у свої бізнес-моделі. Однак лише близько 30% агропідприємств належним чином оформлюють та публікують КСВ-документацію. Низький рівень КСВ-звітності обумовлений, перш за все, орієнтацією компаній на внутрішній ринок агропродукції, водночас, орієнтація на міжнародні ринки агропродукції вимагає дотримання стандартів КСВ, яка є критичною умовою для ведення бізнесу та залучення інвестицій.

Аналіз КСВ-діяльності українських агропідприємств дав змогу визначити чотири пріоритетні напрями КСВ, які корелюють з відповідними Цілями сталого розвитку: турбота про довкілля, про громаду та про співробітників, а також допомога під час війни ЗСУ та постраждалим.

Вбачаємо, що існує чітка диференціація у провідних агрохолдингів України щодо глибини та масштабу імplementації КСВ. Комплексне впровадження стратегії КСВ корелює із прозорістю звітності та участю у глобальних ініціативах сталого розвитку, що чітко простежується у діяльності Kernel, МХП та Астарты-Київ.

Список використаних джерел:

1. Буряк, Р., Оваденко, В. Корпоративна соціальна відповідальність українських аграрних підприємств. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2021. 1 (26). 150–161. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1\(26\).150-161](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1(26).150-161)
2. Гарбар, Ж. Практики корпоративної соціальної відповідальності в аграрному секторі України. *ECONOMIC SCIENCES. Colloquium-journal*. 2020. 22 (74). С. 55–68. DOI: <https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-12118>
3. Дідух, С. Стратегія сталого розвитку підприємств з виробництва харчових продуктів та напоїв. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4588>
4. Замула І., Іщенко А. Нефінансова звітність аграрних підприємств України. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 2 (96). С. 54–60.
5. Кирилов, Ю. Роль та місце агрохолдингів в подальшому розвитку аграрного сектору економіки України. *Таврійський науковий вісник*. 2014. № 87. С. 237–249. URL: https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/87_2014/47.pdf
6. Лункіна, Т. (2021). Формування соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектору економіки України [Дисертація]. Миколаївський націон. аграрний університет. URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/items/25a12cab-1783-413d-8304-56f3bf15862d>
7. Поленкова, М. Формування соціальної відповідальності аграрних підприємств в умовах сталого розвитку. *Проблеми економіки*. 2020. 4 (46). 195–200. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2020_4_25
8. Чорна, О., Сбітнева, К. Дослідження особливостей та напрямів розвитку корпоративної соціальної відповідальності агрохолдингу в умовах воєнного часу. *Вісник східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля*. 2023. № 4 (280). DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2023-280-4-89-100>
9. Agroportal. Агрохолдинги забезпечують третину експорту сільгоспкультур. 2019. URL: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/agrokholidngi-obespechivayut-tret-eksporta-selkhozkultur/>
10. Ukrainian Business Award. Рейтинг Крайцх Агрохолдингів Україна від Ukrainian Business Award. 2024. URL: <https://uba.top/agricultural-holdings-of-ukraine/>
11. Басков, О. Нефінансова звітність та сталий розвиток аграрного сектору в Україні. URL: <https://agroportal.ua/ua/views/blogs/nefinansovaya-otchetnost-i-ustoichivoe-razvitie-agrarnogo-sektora-v-ukraine/>
12. Tripoli.land. Агрохолдинги України. 2023. URL: <https://tripoli.land.ua/agrokholidngi-ukrainy>
13. Кернел. Офіційний сайт компанії. URL: <https://www.kernel.ua/>
14. Астарта-Київ. Офіційний сайт компанії. URL: <https://astartaholding.com/>
15. Миронівський хлібопродукт. Офіційний сайт компанії. URL: <https://mhp.com.ua/uk/pro-kompaniiu>
16. Нібулон. Офіційний сайт компанії. URL: <https://www.nibulon.com/>
17. LNZ Group. Офіційний сайт компанії. URL: <https://www.lnz.com.ua/>
18. Ukrlandfarming PLC. Офіційний сайт компанії. URL: <https://www.ulf.com.ua/ua/>
19. Agroprosperis. Офіційний сайт компанії. URL: <https://agroprosperis.com/>
20. Епіцентр Агро. Офіційний сайт компанії. URL: <https://epicentr-agro.com/>
21. Контінентал Фармерз Груп. Офіційний сайт компанії. URL: <https://cfg.com.ua/>
22. Холдинг АгроВіста. Офіційний сайт компанії. URL: <https://agrovista.com.ua/>

References:

1. Buriak, R., & Ovadenko, V. (2021). Korporativna sotsialna vidpovidalnist ukrayinskykh ahrarnykh pidpryyemstv [Corporate social responsibility of Ukrainian agricultural enterprises]. *Geopolitics of Ukraine: History and Modernity*, 1 (26), 150–161. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1\(26\).150-161](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1(26).150-161)
2. Harbar, Zh. (2020). Praktyky korporativnoyi sotsialnoyi vidpovidalnosti v ahrarnomu sektori Ukrayiny [Corporate social responsibility practices in the agricultural sector of Ukraine]. *Economic Sciences. Colloquium-journal*, 22 (74), 55–68. DOI: <https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-12118>
3. Didukh, S. (2015). Stratehiya staloho rozvytku pidpryyemstv z vyrobnytstva kharchovykh produktiv ta napoiv. [Strategy of sustainable development of food and beverage production enterprises]. *Effective Economy*, (11). Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4588>
4. Zamula, I., & Ishchenko, A. (2021). Nefinansova zvitnist ahrarnykh pidpryyemstv Ukrayiny. Ekonomika, upravlinnya ta administruvannya [Non-financial reporting of agricultural enterprises in Ukraine]. *Economics, Management and Administration*, (2 (96)), 54–60.

5. Kyrylov, Yu. (2014). Rol ta mistse ahrakhodiv v podalshomu rozvytku ahrarnoho sektoru ekonomiky Ukrainy [Role and place of agroholdings in the further development of the agricultural sector of the economy of Ukraine]. *Tavriyskyi Scientific Herald*, (87), 237–249. Available at: https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/87_2014/47.pdf
6. Lunkina, T. (2021). Formuvannya sotsialnoi vidpovidalnosti sub'yektiv ahrarnoho sektoru ekonomiky Ukrainy [Formation of social responsibility of agricultural sector entities of the economy of Ukraine] [Doctoral dissertation]. Mykolaiv National Agrarian University. Available at: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/items/25a12cab-1783-413d-8304-56f3bf15862d>
7. Polenkova, M. (2020). Formuvannya sotsialnoi vidpovidalnosti ahrarnykh pidpryemstv v umovakh staloho rozvytku [Formation of social responsibility of agricultural enterprises under conditions of sustainable development]. *Problems of Economy*, 4 (46), 195–200. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2020_4_25
8. Chorna, O., & Sbitnieva, K. (2023). Doslidzhennya osoblyvostey ta napryamiv rozvytku korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti ahrakhodiv v umovakh voyennoho chasu. [Study of features and directions of corporate social responsibility development of agroholding in wartime conditions]. *Bulletin of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*, 4 (280), 89–100. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2023-280-4-89-100>
9. Agroportal (2019). Ahrakhodiny zabezpechuyut tretynu eksportu silhospkultur. [Agroholdings provide one-third of the export of agricultural crops]. Available at: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/agrokhodiny-obespechivayut-tret-eksporta-selhozkultur/>
10. Ukrainian Business Award (2024). Reytnyn krashchykh ahrakhodiv Ukrainy vid Ukrainian Business Award. [Ranking of the best agroholdings of Ukraine]. Available at: <https://uba.top/agricultural-holdings-of-ukraine/>
11. Baskov, O. (2024). Nefinansova zvitnist ta stalyy rozvytok ahrarnoho sektoru v Ukraini. [Non-financial reporting and sustainable development of the agricultural sector in Ukraine]. Available at: <https://agroportal.ua/ua/views/blogs/>
12. Tripoli.land. (2023). Agroholdings of Ukraine. Available at: <https://tripoli.land/ua/agrokhodiny-ukrainy>
13. Kernel. Official company website. Available at: <https://www.kernel.ua/>
14. Astarta-Kyiv. Official company website. Available at: <https://astartaholding.com/>
15. Myronivsky Hliboproduct. Official company website. Available at: <https://mhp.com.ua/uk/pro-kompaniiu>
16. Nibulon. Official company website. Available at: <https://www.nibulon.com/>
17. LNZ Group. Official company website. Available at: <https://www.lnz.com.ua/>
18. Ukrlandfarming PLC. Official company website. Available at: <https://www.ulf.com.ua/ua/>
19. Agroprosperis. Official company website. Available at: <https://agroprosperis.com/>
20. Epicentr Agro. Official company website. Available at: <https://epicentr-agro.com/>
21. Continental Farmers Group. Official company website. Available at: <https://cfg.com.ua/>
22. AgroVista Holding. Official company website. Available at: <https://agrovista.com.ua/>

Kolomiets Oleksandr

Lviv Polytechnic National University

IMPLEMENTATION OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY BY AGRO-INDUSTRIAL ENTERPRISES IN UKRAINE

Summary

The article examines the trends of implementing Corporate Social Responsibility (CSR) within Ukrainian agro-industrial enterprises as a response to contemporary environmental and socio-economic challenges. Ukrainian agricultural holdings are actively integrating CSR principles into their business models, with an emphasis on environmental stewardship, social development of rural communities, economic resilience, and ethical business conduct. This integration is particularly crucial amidst current geopolitical challenges and the ongoing war, which have intensified the need for responsible and sustainable agricultural production. The article aims to determine the level of implementation of socially responsible practices among Ukrainian agro-industrial enterprises and identify their main trends. The methodology combines a statistical analysis of official industry data and reports from leading analytical companies in Ukraine's agricultural sector. The research is also based on an analysis of companies' official sustainability reports and industry analytics to assess the scale and impact of CSR within Ukraine's agribusiness. The leaders in implementing CSR practices and publicly disclosing their results include the agricultural holdings: Kernel, MHP, and Astarta-Kyiv. These companies systematically develop and implement sustainable development strategies, which are supported by annual sustainability reports for the period of 2021–2024. Furthermore, they adhere to corporate ethics and compliance standards and are participants in the UN Global Compact. At the same time, other companies, which constitute 60% to 70% of the total number, need to strengthen their strategic focus on sustainable development and improve their reporting. The analysis of CSR among Ukrainian agricultural enterprises made it possible to identify priority areas of CSR that correlate with the corresponding Sustainable Development Goals: care for the environment, communities, and employees, as well as assistance to the Armed Forces of Ukraine and war victims. The research findings contribute to a deeper understanding of the implementation of CSR by Ukrainian agro-industrial enterprises, providing a basis for developing strategies to improve corporate governance.

Keywords: corporate social responsibility, agricultural enterprises, agroholdings, non-financial reporting, sustainable development goals.

Стаття надійшла: 12.09.2025
Стаття прийнята: 17.10.2025
Стаття опублікована: 30.10.2025